

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 16ης Δεκεμβρίου 2004*

Στην υπόθεση C-520/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Ισπανία), με απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2003, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Δεκεμβρίου 2003, στο πλαίσιο της υποθέσεως

José Vicente Olaso Valero

κατά

Fondo de Garantía Salarial (Fogasa),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, N. Colneric (εισηγήτρια), K. Schiemann και E. Juhász, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano

γραμματέας: R. Grass

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Olaso Valero, εκπροσωπούμενος από την T. Alcalá Mellado, abogada,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την L. Fraguas Gadea,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον G. Rozet και την L. Lozano Palacios,

έχοντας υπόψη την απόφαση που ελήφθη, κατόπιν ακροάσεως του γενικού εισαγγελέα, να κριθεί η υπόθεση χωρίς την ανάπτυξη προτάσεων εκ μέρους του,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητος του εργοδότη (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/004, σ. 35).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Olaso Valero και του Fondo de Garantía Salarial (Ταμείου εγγυήσεως των μισθών, στο εξής: Fogasa), ως προς το ζήτημα της αρνήσεως του Fogasa να καταβάλει στον Olaso Valero, βάσει της επικουρικής ευθύνης του, αποζημίωση λόγω παράνομης απολύσεως, συμφωνηθείσα μεταξύ του μισθωτού και του εργοδότη του στο πλαίσιο διαδικασίας συμβιβασμού.

Το κανονιστικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

- 3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 80/987 ορίζει ότι «[η] παρούσα οδηγία ισχύει για τις απαιτήσεις μισθωτών από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας κατά εργοδοτών σε κατάσταση αφερεγγυότητας κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1».
- 4 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι η οδηγία αυτή δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών όσον αφορά τον καθορισμό του περιεχομένου των εννοιών «μισθωτός», «εργοδότης», «αμοιβή εργασίας», «κεκτημένο δικαίωμα» και «δικαίωμα προσδοκίας».
- 5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει:

«Τα Κράτη Μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ορισμένοι οργανισμοί εγγυήσεως να διασφαλίζουν, με την επιφύλαξη του άρθρου 4, την πληρωμή των

ανεξόφλητων απαιτήσεων των μισθωτών που προέρχονται από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας και αφορούν την αμοιβή για περίοδο πριν μίαν ορισμένη ημερομηνία.»

- 6 Κατά το άρθρο 4 της οδηγίας 80/97, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να οριοθετούν την κατά το άρθρο 3 της οδηγίας υποχρέωση των οργανισμών εγγυήσεως, περιορίζοντας την καταβολή στην αμοιβή για συγκεκριμένη περίοδο ή ορίζοντας συναφώς ανώτατο όριο.
- 7 Το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι η οδηγία «δεν περιορίζει την ευχέρεια των κρατών μελών να εφαρμόζουν ή [να] θεσπίζουν ευνοϊκότερες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις για τους μισθωτούς».
- 8 Κατά το άρθρο 10, στοιχείο α', της οδηγίας, η οδηγία «δεν θίγει την ευχέρεια των κρατών μελών [...] να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα που αποσκοπούν στην αποτροπή καταχρήσεων».
- 9 Η οδηγία 2002/74/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 80/987 (ΕΕ L 270, σ. 10), η οποία τέθηκε σε ισχύ σε χρόνο μεταγενέστερο του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, αντικατέστησε το άρθρο 3 της οδηγίας 80/987 με το ακόλουθο κείμενο:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, έτσι ώστε οι οργανισμοί εγγύησης να εξασφαλίζουν, με την επιφύλαξη του άρθρου 4, την πληρωμή των ανεξόφλητων απαιτήσεων των μισθωτών που απορρέουν από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας περιλαμβανομένης, όποτε αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, της καταβολής αποζημιώσεων σε περίπτωση λύσεως της σχέσεως εργασίας.

Οι απαιτήσεις τις οποίες αναλαμβάνει ο οργανισμός εγγύησης είναι όσες αφορούν ανεξόφλητες αμοιβές εργασίας που αντιστοιχούν σε περίοδο που προηγείται ή/και, ενδεχομένως, έπεται μιας ημερομηνίας, την οποία προσδιορίζουν τα κράτη μέλη.»

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

Το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 1/1995

- 10 Το άρθρο 26, παράγραφοι 1 και 2, του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 1/1995, της 24ης Μαρτίου 1995, περί εγκρίσεως του τροποποιηθέντος κειμένου του Estatuto de los Trabajadores (νόμου περί της νομικής καταστάσεως των εργαζομένων) (BOE [Επίσημη Εφημερίδα του Βασιλείου της Ισπανίας] αριθ. 75, της 29ης Μαρτίου 1995, σ. 9654, στο εξής: νόμος περί των εργαζομένων), ορίζει:

«1. Θεωρούνται μισθός όλα τα οικονομικά οφέλη, σε χρήμα ή σε είδος, που οι εργαζόμενοι λαμβάνουν ως αντιπαροχή για τις υπηρεσίες που παρέχουν επαγγελματικά για λογαριασμό άλλου, εφόσον τα οφέλη αυτά αμείβουν την πραγματική εργασία, ανεξαρτήτως της μορφής της αμοιβής αυτής, ή τις περιόδους αναπαύσεως που εξομοιώνονται με εργασία [...]

2. Δεν εμπίπτουν στην έννοια του μισθού τα ποσά που ο εργαζόμενος λαμβάνει στο πλαίσιο αποδόσεως των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε κατά την άσκηση της επαγγελματικής του δραστηριότητας, οι παροχές και αποζημιώσεις κοινωνικής ασφαλίσεως και οι καταβολές που σχετίζονται με μεταθέσεις, παύσεις ή απολύσεις.»

- 11 Το άρθρο 28 του νόμου περί των εργαζομένων, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 33/2002, της 5ης Ιουλίου 2002 (ΒΟΕ αριθ. 161, της 6ης Ιουλίου 2002, σ. 24683), το οποίο φέρει τον τίτλο «Ισότητα στην αμοιβή αδιακρίτως φύλου», ορίζει:

«Ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας, άμεσα ή έμμεσα, ανεξαρτήτως της φύσεώς της, ως μισθού ή μη, απαγορευόμενης οποιασδήποτε διακρίσεως, ως προς τα στοιχεία ή τους όρους της αμοιβής, με βάση το φύλο.»

- 12 Το άρθρο 33, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου περί των εργαζομένων, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 60/1997, της 19ης Δεκεμβρίου 1997 (ΒΟΕ αριθ. 304, της 20ής Δεκεμβρίου 1997, σ. 37453), ορίζει:

«1. Το Ταμείο εγγυήσεως των μισθών, αυτοτελής οργανισμός υπαγόμενος στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με νομική προσωπικότητα και ικανότητα διενέργειας πράξεων για την επίτευξη των σκοπών του, καταβάλλει στους εργαζομένους το ποσό των μισθών που τούς οφείλονται σε περίπτωση αφερεγγυότητας των εργοδοτών, αναστολής πληρωμών, πτωχεύσεως ή δικαστικής εξυγιάνσεως των επιχειρηματιών.

Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδαφίου, μισθός θεωρείται το ποσό το οποίο αναγνωρίζεται ως τέτοιος στην πράξη συμβιβασμού ή στη δικαστική απόφαση, σε όλες τις περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 26, παράγραφος 1, καθώς και η πρόσθετη αποζημίωση που καταβάλλεται ως "salarios de tramitación", την καταβολή της οποίας αποφασίζει, σε μια τέτοια περίπτωση, η αρμόδια δικαστική αρχή, ενώ το Ταμείο δεν καταβάλλει επ' ουδενί, συνολικά ή χωριστά, ποσό υψηλότερο του ποσού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του διπλάσιου του κατώτατου διεπαγγελματικού ημερομισθίου με τον αριθμό των ημερών για τις οποίες δεν καταβλήθηκε μισθός, με ανώτατο όριο τις εκατόν είκοσι ημέρες.

2. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, το Ταμείο εγγυήσεως των μισθών καταβάλλει τις αποζημιώσεις που έχουν αναγνωριστεί με δικαστική ή διοικητική απόφαση υπέρ των εργαζομένων λόγω απολύσεως ή λύσεως της συμβάσεως κατά τα άρθρα 50, 51 και 52, στοιχείο c), του παρόντος νόμου, επί ένα κατ' ανώτατο όριο έτος, υπό τον αυτονόητο όρο ότι το ημερομίσθιο που λαμβάνεται ως βάση του υπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του κατώτατου διεπαγγελματικού μισθού.

Το ύψος της αποζημιώσεως, αποκλειστικά για τους σκοπούς της εκ μέρους του Ταμείου εγγυήσεως των μισθών καταβολής της σε περιπτώσεις απολύσεως ή λύσεως των συμβάσεων κατά το άρθρο 50 του παρόντος νόμου, υπολογίζεται λαμβανομένων ως βάσεως 25 ημερών ανά έτος υπηρεσίας και δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο.»

- 13 Κατά το άρθρο 33, παράγραφος 4, του καθεστώτος εργαζομένων, το Ταμείο αναλαμβάνει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που διαλαμβάνονται στις προηγούμενες της εν λόγω διατάξεως παραγράφου αφού εξετάσει τον φάκελο προκειμένου να ελέγξει το βάσιμο του αιτήματος.
- 14 Το άρθρο 50 του νόμου περί των εργαζομένων, το οποίο προβλέπει τους λόγους λύσεως της συμβάσεως κατόπιν αιτήματος του εργαζομένου, ορίζει:

«1. Οι λόγοι για τους οποίους ο εργαζόμενος μπορεί νομίμως να ζητήσει τη λύση της συμβάσεως είναι:

[...]

c) Οποιαδήποτε άλλη σοβαρή παράβαση, εκ μέρους του εργοδότη, των υποχρεώσεών του, πλην περιπτώσεων ανωτέρας βίας [...].

2. Στις περιπτώσεις αυτές, ο εργαζόμενος δικαιούται την αποζημίωση που προβλέπεται σε περίπτωση παράνομης απολύσεως.»

15 Το άρθρο 56, παράγραφος 1, του νόμου περί των εργαζομένων ορίζει τα εξής:

«1. Οσάκις η απόλυση κρίνεται παράνομη, ο εργοδότης, εντός προθεσμίας πέντε ημερών από της κοινοποιήσεως της δικαστικής αποφάσεως, μπορεί να επιλέξει μεταξύ της αναπρολήψεως του μισθωτού, συνοδευόμενης από την καταβολή των "salarios de tramitación", όπως προβλέπονται από το στοιχείο b) της παρούσας παραγράφου, και της καταβολής των ακόλουθων ποσών, τα οποία θα πρέπει να καθορίζονται με τη δικαστική απόφαση:

a) αποζημίωση ίση προς μισθό αντιστοιχούντα σε 45 ημέρες εργασίας ανά έτος υπηρεσίας, διευκρινιζόμενου ότι οι μικρότερες του έτους περίοδοι υπολογίζονται αναλογικά σε μηνιαία βάση με ανώτατο όριο τους 42 μηνιαίους μισθούς:

b) ποσό ίσο προς το άθροισμα των μισθών που οφείλονται από την ημερομηνία της απόλυσεως έως την κοινοποίηση της δικαστικής αποφάσεως με την οποία η απόλυση κηρύσσεται παράνομη ή έως την ημερομηνία κατά την οποία ο εργαζόμενος εξήυρε εργασία, αν η πρόσληψη αυτή προηγείται της εκδόσεως της δικαστικής αποφάσεως και αν ο εργοδότης αποδεικνύει την καταβολή των ποσών προκειμένου αυτά να αφαιρεθούν από τους "salarios de tramitación".

Ο εργοδότης πρέπει να συνεχίσει να δηλώνει τον εργαζόμενο στα μητρώα κοινωνικής ασφάλισης κατά την περίοδο που αντιστοιχεί στους μισθούς που διαλαμβάνονται στο στοιχείο b).»

Το βασιλικό διάταγμα 505/1985 περί Fogasa

- 16 Το άρθρο 14 του βασιλικού διατάγματος 505/1985, της 6ης Μαρτίου 1985, περί της οργάνωσης και λειτουργίας του Ταμείου εγγυήσεως των μισθών (BOE αριθ. 92, της 17ης Απριλίου 1985, στο εξής: βασιλικό διάταγμα 505/85), ορίζει:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος βασιλικού διατάγματος, ως διασφαλιζόμενες απαιτήσεις από μισθούς θεωρούνται όλα τα οικονομικά οφέλη που δικαιούται ο εργαζόμενος, εφόσον αυτά αμείβουν:

- a) την πραγματικώς παρασχεθείσα εργασία·
- b) τις περιόδους αναπαύσεως που εξομοιώνονται με εργασία·
- c) τα οικονομικά οφέλη του άρθρου 56, παράγραφος 1, στοιχείο b), του νόμου περί των εργαζομένων και του άρθρου 211, τελευταία παράγραφος, του νόμου περί της διαδικασίας εργατικών διαφορών.

[...]

2. Ως απαίτηση αποζημιώσεως θεωρείται το ποσό το οποίο αναγνωρίζεται υπέρ των εργαζομένων, με τη δικαστική απόφαση, την απόφαση της αρμόδιας για τις εργασιακές σχέσεις αρχής ή της συμπληρωματικής τους δικαστικής αποφάσεως, λόγω απολύσεως ή λύσεως της συμβάσεως εργασίας, κατά τα άρθρα 50 και 51 του νόμου περί των εργαζομένων.»

- 17 Κατά το άρθρο 28, παράγραφος 3, του εν λόγω βασιλικού διατάγματος, λόγος απορρίψεως του αιτήματος χορηγήσεως των εγγυητικών του μισθού παροχών συντρέχει σε περίπτωση «διαπιστώσεως καταχρηστικής ασκήσεως δικαιώματος ή απάτης, καθώς και σε περίπτωση κατά την οποία η καταβολή της παροχής δεν δικαιολογείται λόγω αποδεδειγμένου κοινού συμφέροντος των εργαζομένων και των εργοδοτών να δημιουργήσουν πλασματική νομική κατάσταση αφερεγγυότητας προκειμένου να εισπράξουν τις παροχές του Ταμείου εγγυήσεως των μισθών».

Ο νόμος περί της διαδικασίας εργατικών διαφορών

- 18 Το άρθρο 63 του βασιλικού νομοθετικού νομοθετικού διατάγματος 2/1995, της 7ης Απριλίου 1995, περί εγκρίσεως του τροποποιηθέντος κειμένου του Ley de Procedimiento Laboral (νόμου περί της διαδικασίας εργατικών διαφορών, ΒΟΕ αριθ. 86, της 11ης Απριλίου 1995, σ. 10695, στο εξής: LPL), επιβάλλει, προ της ενάρξεως ένδικης διαδικασίας, μια διαδικασία συμβιβασμού ενώπιον διοικητικής υπηρεσίας.
- 19 Το άρθρο 84 του LPL ορίζει ότι, αν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός ενώπιον της υπηρεσίας αυτής, διεξάγεται υποχρεωτικά νέα διαδικασία συμβιβασμού ενώπιον του αρμόδιου δικαιοδοτικού οργάνου.

Η διαφορά της κύριας δίκης

- 20 Με πράξη συμβιβασμού καταρτισθείσα στις 15 Δεκεμβρίου 1999 ενώπιον του Juzgado de lo Social nº 16 de Valencia (Ισπανία), στο πλαίσιο διαδικασίας αμφισβητήσεως απολύσεως την οποία κίνησε ο Olaso Valero, αναγνωρίστηκε ο παράνομος χαρακτήρας της απολύσεως του Olaso Valero από την επιχείρηση Valls y Lorente SL (στο εξής: Valls). Υπό τις συνθήκες αυτές, η εν λόγω επιχείρηση δεσμεύθηκε να καταβάλει στον Olaso Valero τους «salarios de tramitación», καθώς και αποζημίωση λόγω παράνομης απολύσεως. Ο μισθωτός δέχθηκε τη δέσμευση αυτή.
- 21 Δεδομένου ότι, κατά τη συμφωνηθείσα ημέρα, η Valls δεν προέβη στην καταβολή των οφειλόμενων βάσει της ως άνω δεσμεύσεως ποσών, ο Juzgado de lo Social nº 3 de Valencia (Ισπανία) εξέδωσε, στις 10 Φεβρουαρίου 2000, διάταξη με την οποία διέταξε την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής. Με διάταξη του ιδίου δικαστή της 21ης Σεπτεμβρίου 2001, η Valls κηρύχθηκε αφερέγγυα. Η διάταξη αυτή κοινοποιήθηκε στους διαδίκους και στο Fogasa.
- 22 Ο Olaso Valero υπέβαλε στο Fogasa αίτηση περί χορηγήσεως των εξ εγγυήσεως παροχών, η οποία απορρίφθηκε με απόφαση του εν λόγω οργανισμού της 30ής Οκτωβρίου 2001. Ως προς την αποζημίωση λόγω παράνομης απολύσεως, το Fogasa επισήμανε ότι η υποχρέωση καταβολής των ζητηθέντων λόγω αποζημιώσεως ποσών είχε συνομολογηθεί στο πλαίσιο συμφωνίας συμβιβασμού και ότι, συνεπώς, δεν είχε αναγνωρισθεί με δικαστική απόφαση, απόφαση της αρμόδιας για τις εργασιακές σχέσεις αρχής ή με συμπληρωματική τους δικαστική απόφαση, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 2, του βασιλικού διατάγματος 505/85.
- 23 Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2003, ο Juzgado de lo Social nº 16 de Valencia, ενώπιον του οποίου ο Olaso Valero προσέφυγε κατά της προαναφερθείσας αποφάσεως του Fogasa, απέρριψε την προσφυγή.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

- 24 Με την απόφαση περί παραπομπής, το Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε έφεση κατά της εν λόγω απορριπτικής αποφάσεως, διαπιστώνει ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επί του ζητήματος των «salarios de tramitación», με την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2002, C-442/00, Rodríguez Caballero (Συλλογή 2002, σ. I-11915).
- 25 Ως προς την αποζημίωση λόγω παράνομης απολύσεως, το Tribunal επισημαίνει ότι, υπό το πρίσμα του άρθρου 28 του νόμου περί των εργαζομένων, προκύπτει ότι, στο ισπανικό δίκαιο, το περιεχόμενο της έννοιας «αμοιβή» δεν περιορίζεται κατ' ανάγκην στον μισθό, καθόσον η αμοιβή μπορεί να μην έχει μόνον τον χαρακτήρα μισθού.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο εκφράζει μια πρώτη επιφύλαξη ως προς την εν γένει εφαρμογή της οδηγίας 80/987 στην αποζημίωση που καταβάλλεται στον μισθωτό που απολύεται παρανόμως, λαμβανομένων, ειδικότερα, υπόψη των σκέψεων 26 και 27 της προαναφερθείσας αποφάσεως Rodríguez Caballero. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι η αναφορά «[σ]τη[ν] καταβολή[...] αποζημιώσεων σε περίπτωση λύσεως της σχέσεως εργασίας [όποτε αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία]» προστέθηκε στο άρθρο 3 της οδηγίας 80/987 με την οδηγία 2002/74. Επιπλέον, κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 80/987 συναρτά την καταβολή αμοιβής με περιόδους που δεν συνάδουν με την έννοια της αποζημιώσεως. Από την ισπανική νομοθεσία προκύπτει ότι η οδηγία 80/987 δεν εφαρμόζεται στις αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως, καθώς οι σχετικές εθνικές διατάξεις είναι ευνοϊκότερες για τους εργαζομένους από την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, εκτός εάν, δυνάμει του άρθρου 28 του νόμου περί των εργαζομένων, δοθεί στη νομική έννοια της αμοιβής ερμηνεία καινοφανής, ούτως ώστε να εμπίπτουν στην έννοια αυτή και οι ως άνω αποζημιώσεις.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί, ομοίως, επιφυλάξεις ως προς την τήρηση των γενικών αρχών της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων στις οποίες αναφέρονται οι σκέψεις 30, 31, 32 και 33 της προαναφερθείσας αποφάσεως

Rodríguez Caballero. Κατά το αιτούν δικαστήριο, αν θεωρηθεί ότι η διάταξη του άρθρου 33 του νόμου περί των εργαζομένων και εκείνη του βασιλικού διατάγματος 505/85 εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, θα μπορούσε να συναχθεί, όπως και στην περίπτωση των «salarios de tramitación», ότι, αν όλοι οι παρανόμως απολυθέντες μισθωτοί —τόσο εκείνοι των οποίων η ιδιότητα ως παρανόμως απολυθέντων αναγνωρίστηκε με δικαστική απόφαση, όσο και εκείνοι που πέτυχαν συμβιβασμό βασιζόμενο σε προηγούμενη αναγνώριση του παράνομου χαρακτήρα της απολύσεως— δικαιούνται αποζημίωση σε περίπτωση μη αναπροσλήψεως, ο επιβαλλόμενος από το άρθρο 33, παράγραφος 2, του νόμου περί των εργαζομένων περιορισμός ως προς τις αποζημιώσεις που αναγνωρίζονται με δικαστική ή διοικητική απόφαση, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί αντικειμενικώς.

- 28 Το Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana εκτιμά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγραφος 3, του βασιλικού διατάγματος 505/85, το Fogasa διέθετε επαρκή μέσα για την πρόληψη οποιασδήποτε μορφής απάτης. Ο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 84 του LPL επιτευχθείς συμβιβασμός ελέγχεται αυστηρά από το δικαιοδοτικό όργανο που οφείλει να τον εγκρίνει. Αυτό συμβαίνει, κατά μείζονα λόγο, σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, κατά την οποία ο οργανισμός εγγυήσεως αναγνώρισε, κατά την ενώπιον του δικαιοδοτικού οργάνου προφορική διαδικασία, ότι το ζητηθέν ποσό ήταν το ακριβές και σύμφωνο με τα ανώτατα όρια και τους περιορισμούς που θέτει το ισπανικό δίκαιο.
- 29 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, το Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana αποφάσισε να αναστείλει την έκδοση αποφάσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα δύο ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμπίπτει η αποζημίωση που ζητείται λόγω παράνομης απολύσεως στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 80/987 [...], όπως αυτή ίσχυε προ της τροποποίησώς της με την οδηγία 2002/74;

- 2) Μπορεί, υπό το πρίσμα της τηρήσεως των αρχών της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων, να θεωρηθεί ότι η κανονιστική ρύθμιση του άρθρου 33, παράγραφος 2, [του νόμου περί της νομικής καταστάσεως των εργαζομένων], καθόσον απαιτεί δικαστική ή διοικητική απόφαση για την εκ μέρους του Fogasa καταβολή των αντίστοιχων αποζημιώσεων, δεν δικαιολογείται αντικειμενικώς και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να εφαρμόζεται;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 30 Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 80/987 ορίζεται στο άρθρο της 1. Από τη συνδυασμένη ανάγνωση των άρθρων 1, παράγραφος 1, και 3, παράγραφος 1, της οδηγίας προκύπτει ότι η εν λόγω οδηγία αφορά τις απαιτήσεις μισθωτών από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας εφόσον οι απαιτήσεις αυτές αφορούν την αμοιβή κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 3, παράγραφος 1 (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Rodríguez Caballero, σκέψη 26).
- 31 Κατά άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 80/987, εναπόκειται στον εθνικό νομοθέτη να προσδιορίσει την έννοια «αμοιβή» και να καθορίσει το περιεχόμενο της (προπαρατεθείσα απόφαση Rodríguez Caballero, σκέψη 27). Επομένως, εν προκειμένω, η εν λόγω οδηγία παραπέμπει στην ισπανική νομοθεσία.
- 32 Το γεγονός ότι η οδηγία 80/987 συναρτά την καταβολή της αμοιβής με περιόδους αναφοράς δεν αποκλείει την εφαρμογή της σε αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως. Η διαπίστωση αυτή επαληθεύεται από το άρθρο 3 της οδηγίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/74, το οποίο, μολονότι διατηρεί τη συνάρτηση

με τέτοιες περιόδους, αναφέρεται ρητώς σε αποζημιώσεις λόγω λύσεως της σχέσεως εργασίας.

- 33 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να κρίνει αν η έννοια «αμοιβή», όπως ορίστηκε από τον εθνικό νομοθέτη, περιλαμβάνει τις αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως. Αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, οι εν λόγω αποζημιώσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 80/987, όπως ίσχυε προ της τροποποίησής της με την οδηγία 2002/74.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 34 Η ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη να προσδιορίζει τις παροχές με την καταβολή των οποίων βαρύνεται ο οργανισμός εγγυήσεως υπόκειται στον όρο σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η αρχή της ίσης μεταχείρισεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Η αρχή αυτή επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικώς (προπαρατεθείσα απόφαση Rodríguez Caballero, σκέψεις 29 έως 32).
- 35 Οι παρανόμως απολυθέντες μισθωτοί βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, καθόσον δικαιούνται αποζημίωση σε περίπτωση μη αναπροσλήψεως.
- 36 Η διαφορετική μεταχείριση που η ισπανική κανονιστική ρύθμιση επιφυλάσσει στους εργαζομένους, καθόσον το Fogasa αναλαμβάνει την ικανοποίηση των απαιτήσεων λόγω παράνομης απολύσεως μόνον εφόσον αυτές έχουν αναγνωρισθεί με δικαστική

ή διοικητική απόφαση, μπορεί να γίνει δεκτή μόνον εφόσον δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Rodríguez Caballero, σκέψη 34).

- 37 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η δικογραφία δεν περιλαμβάνει στοιχεία πρόσθετα σε σχέση με εκείνα που το Δικαστήριο είχε τη δυνατότητα να εξετάσει με τις σκέψεις 36 έως 38 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Rodríguez Caballero. Επομένως, κανένα πειστικό επιχείρημα δεν προβλήθηκε προς δικαιολόγηση της διαφορετικής μεταχειρίσεως μεταξύ των αναγνωρισμένων με δικαστική ή διοικητική απόφαση απαιτήσεων για αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως και των απαιτήσεων για αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως που έχουν αναγνωριστεί στο πλαίσιο διαδικασίας συμβιβασμού.

- 38 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οσάκις, σύμφωνα με την οικεία εθνική κανονιστική ρύθμιση, οι αναγνωρισμένες με δικαστική ή διοικητική απόφαση απαιτήσεις που αφορούν αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως εμπίπτουν στην έννοια της αμοιβής, απαιτήσεις όμοιες, οι οποίες έχουν αναγνωριστεί στο πλαίσιο διαδικασίας συμβιβασμού όπως αυτή της προκειμένης περιπτώσεως, πρέπει να θεωρούνται ως απαιτήσεις μισθωτών από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας οι οποίες αφορούν την αμοιβή κατά την έννοια της οδηγίας 80/987. Ο εθνικός δικαστής οφείλει να μην εφαρμόζει εθνική κανονιστική ρύθμιση που, κατά παραβίαση της αρχής της ισότητας, αποκλείει τις απαιτήσεις αυτές από το περιεχόμενο του όρου «αμοιβή» κατά την έννοια της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 39 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου,

σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδικών, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να κρίνει αν η έννοια «αμοιβή», όπως ορίστηκε από τον εθνικό νομοθέτη, περιλαμβάνει τις αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως. Αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, οι εν λόγω αποζημιώσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, όπως ίσχυε προ της τροποποίησής της με την οδηγία 2002/74/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 80/987.
- 2) Οσάκις, σύμφωνα με την οικεία εθνική κανονιστική ρύθμιση, οι αναγνωρισμένες με δικαστική ή διοικητική απόφαση απαιτήσεις που αφορούν αποζημιώσεις λόγω παράνομης απολύσεως εμπίπτουν στην έννοια της αμοιβής, απαιτήσεις όμοιες, οι οποίες έχουν αναγνωριστεί στο πλαίσιο διαδικασίας συμβιβασμού όπως αυτή της προκειμένης περιπτώσεως, πρέπει να θεωρούνται ως απαιτήσεις μισθωτών από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας οι οποίες αφορούν την αμοιβή κατά την έννοια της οδηγίας 80/987. Ο εθνικός δικαστής οφείλει να μην εφαρμόζει εθνική κανονιστική ρύθμιση που, κατά παραβίαση της αρχής της ισότητας, αποκλείει τις απαιτήσεις αυτές από το περιεχόμενο του όρου «αμοιβή» κατά την έννοια της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως.

(υπογραφές)